

הודו: מותו של סאנג'יי

אירגון אל-פתח יאלץ לקבל אם הטיימס, או מר בגין, רוצים לקשור את הפלסטינים לעמדה אחת — זה עניינם. ממשלת ארצות-הברית, כמו כל חברות האו"ם, כולל ישראל (עד להתבטאויותיו המזוהות של מר בגין, לאחרי רונה) מכירות באי-החוקיות של סיפוח שטחים בכוה. זה מתייחס לגדה המערבית, לעזה, למזרח-ירושלים, בדיוק כמו לסיני ולרמת-הגולן. יותר מכך, ברור שלתושבי הגדה הפלסטינים יש יותר זכויות מאשר למתנחלים הפאנטיים, שהקימו נגדם את כל העולם. יהודים אמריקאים

לכלכלה חופשית עבור המצפים ונגד האינטרסים של רוב בני העם ההודי.
 לסאנג'יי גאנדי היו גם עסקים פרטיים ענפים, שמומנו בעיקר על-ידי שותף שנהג לקבל עבור שירותים פוליטיים. נהוג זה נפוץ למדי בהודו וסאנג'יי התבלט פשוט מכיוון שהיקף עסקיו וכוחו הפוליטי הפכו את שיהודו לכדאי מאוד. הוא היה חסר סבלנות, נוח לכעוס, אבל מלא מרץ וחיוניות. אמו תלתה בו תיקוות רבות וכמו כן גוריון בשעתו העדיפה את חבורת הרפלייסטים הצעירים שלו, על ותיקי מיפלגת הקונגרס. מותו הפיתאומי דחה, אולי, את קיצה האפשרי של הדמוקרטיה בהודו. ברור שהמגמות הימניות במשטר ההודי עדיין קיימות, והבעיות הכלכליות והאיזורים לא מבטיחות יציבות ושקט. בינתיים מנסה עוד אינדירה גאנדי ליהנות משני העול-

„בגיל 33, אין להכחיש שסאנג'יי גאנדי מת צעיר,“ אמר השבוע עיתונאי הודי, „אבל לא הייתי מרחיק לכת וטוען שהוא מת בטרם עת.“
 מישפט נוקשה במקצת זה, משקף נאמנה את יחסם של רוב האינטלקטואלים ההודים לסאנג'יי, שנהרג בשבוע שעבר בתאונת מטוס. אחד מאויביו המרובים של סאנג'יי, שמצא מקלט בלונדון, אף אמר השבוע בבי-בי-סי, שגאנדי הצעיר בחר לעצמו דרך יקרה מדי למות. במחיר שעת טיסה במטוס פרטי, אמר, אפשר היה להאכיל את הילדים ברובע עוני שלם בדלהי.
 רבים ראו בסאנג'יי גאנדי את ראש ממשלתה הבא של הודו. אנטי-אינטלקטואל, אנטי-קומוניסט, בו בכל ליבו לדמוקרטיה, נראה היה שבנה הצעיר של אינדירה גאנדי ישלוט בששית מאוכלוסיית העולם ביד ברזל.

סאנג'יי גאנדי המנוח ואינדירה גולדה הודית אוהבת את רפ"י

גיין פונדה

עוברת לד"ש

גיין פונדה היתה פעם בחורה באמת רדיקלית. כשריצ'ארד ניקסון והגרי קיסינג'ר ביצעו רצח-עם שיטתי בדרום-מזרח אסיה השתתפה גיין בכל פעולות המחאה, ואף טסה להנוי, בירת צפון ויאט-נאם, להביע הזדהות עם מאבקו של העם הקטן לשחרור לאומי. בינתיים נרגעה גיין. נישאה לפוליטיקאי בינוני, ליברל טוב ומתון, באורח אמריקאי טיפוסי אומץ המאבק נגד המעורבות בוויאט-נאם על-ידי המימסד, משתתפו הפכו למקובלים, שירי המחאה הנפלאים עובדו ורוטשו, כדי לשלבם בסרטוני פירסומת לקוקה-קולה. גיין אפילו לא צריכה להסתיר את עברה ה„בוגדני“. היא פשוט מאמצת לעצמה הווה פושר, השבוע, בביקורה בישראל, השמיצה את ידידתה הרדיקלית באמת, ונאסה

גיין פונדה בין ל"ע לד"ש

רדגרייב, סירבה לגנות את הכיבוש ואת ההשתוללות בשטחים, ואפילו שלחה חיוכי הסכמה נפלאים למשמע הסבריו הצדקניים של ח"כ שיממון פרס.

אוהדת הוויאט-קונג לשעבר התחללה ממש כשי עיתונאי הזכיר את השם המפורש, אש"פ, ר"ל. פרשנים לענייני פונדה גרסו השבוע שגיין אף עמדה להצטרף לתנועה הדמוקרטית של ידיו, אך נרתעה ברגע האחרון בשל פרישתם של ח"כ שלמה אליהו ושפיטק אסאד. גיין עצמה סירבה להכחיש או לאשר, היא היתה עסוקה, כנראה, בקריאת ספרה של גולדה מאיר.

מות. היא שומרת על יחסים תקינים עם ברית-המועצות, בעיקר מחמת איבתה לפקיסתאן, אך לוחמת בקומוניסטים בארצה. היא מגנה את ארצות-הברית, אך זכתה השבוע לאישור הנשיא ג'ימי קארטר לעיסקה שתבטיח להודו 38 טון של דלק גרעיני, ללא כל פיקוח בינלאומי. קשה לחזות את הצפוי להודו בשנתיים הבאות, אך לטווח קצר הצילה אותה התאונה שהמיתה את סאנג'יי גאנדי מדיקטטורה ימנית, אכזרית וחסרת רחמים.

פלסטין: פרופסור

אדווארד סעיד

בעד מתינות

פרופ' אדווארד סעיד, פלסטיני ומרצה בכיר לספרות אנגלית באוניברסיטת קולומביה בניו-יורק, שיגר השבוע מיכתב מעניין ומאלף לניו-יורק טיימס. סעיד מגן על היוזמה האירופית, מבקר בגלוי את החלטות קונגרס הפת"ח בדמשק (שרוכזו בינתיים על-ידי דובר הפת"ח) וקורא לפיתרון הבעיה הפלסטינית לצד ישראל.
 סעיד, המציג את עצמו במיכתב כחבר המועצה הלא-מית הפלסטינית, מכריז שהוא כפוף להחלטות אש"פ המדברות על הקמת מדינה עצמאית בשטחים, שתחזיר ישראל, אומר פרופ' סעיד: „הפלסטינים רוצים במדינה משלהם, זוהי גם עמדת, זוהי גם עמדת אש"פ, שגם רבים, בעלי שם, שחתמו על מודעה המוקיעה את מדיניות ההתנחלות של בגין, הצטרפו באורח מעורר לקונסנזוס הבינלאומי בעניין זה.“

לכן ברור שהיוזמה האירופית היא צעד חשוב קדימה, אפילו אם הניו-יורק טיימס, או דובר אנונימי של אש"פ ברמשק יכחישו זאת בחוסר-סבלנות. קריאה ברורה זו לשלום, מאינטלקטואל ומנהיג פלסטיני לאומי ופטריוטי מהשורה הראשונה, לא צוטטה, כמובן, בעיתונות הישראלית. דווקא הג'רוזם פוסט כלל אותה, אולי מבלי משימ, במוסף של הניו-יורק טיימס שהוא מפיע בכל שבוע. הוא מוגש במדור זה כשירות לקורא.

סאנג'יי היה ידוע לשימצה בשיטות פלוגות הסער שהנהיג בקונגרס ההודי. יריביו הושתקו בזעקות רמות, לפעמים אפילו באלימות. בתקופת ממשלתה הקודמת של אינדירה, לפני תבוסתה ב-1977, ביצע סאנג'יי שורה שלמה של פשעים פוליטיים ופוליטיים. נצחון מיפלגת הקונגרס בשנה שעברה, גרם להשעית כההליכים נגדו, והוא נבחר מחדש לפרלמנט, באיזור אמטי החקלאי והנידח. סאנג'יי לא היה נואם מוצלח, לא כתב מאמרים וסירב להעניק ראיונות לכלי התקשורת. הוא ראה בכל יריביו קושרים ושונאים בנפש, ומעולם לא סלח לעיתונות על שהתקיפה אותו, עם החזרת חופש-העיתונות לאחר תבוסתו ותבוסת אמו. הוא נשאר נאמן לאינדירה בתקופתה הקשה ביותר, והיא גמלה לו בשיתוף פעולה הדוק ביותר אחרי נצחונה האדיר. סאנג'יי השתלט בהדרגה על כל מנגנון מיפלגת הקונגרס. באורח רישמי היה אמנם רק אחד מארבעת מזכירי המיפלגה, אך למעשה ריכז בידי את מירב הכוח הפוליטי. ובעיקר את המינויים לתפקידים ממשלתיים. רפ"יום הודי, ובעיקר הקיף עצמו בחבורה עליזה של אנשי-עסקים צעירים ועשירים, שלמדו איתו בבית-ספר פרטי, כמיטב המסורת הקולוניאלית הבריטית. החבורה הזו יצרה מעין מוקד רפליסטי חזק בתוך מיפלגת הקונגרס. הם בוז לעסקנים הוקנים והפוריסטים, ובעיקר למסורת הסגפנית והסוציאלי-דמוקרטית שמהטמה גאנדי וגווראלהאל נהרו הורישו למיפלגה. „האידיאל שלנו הוא ליצור בהודו מעין דרום-קוריאה, אמר ידירו הקרוב של סאנג'יי המנוח, חבר הפרלמנט קאמל נאט. אין פיתרון פוליטי לבעיות כלכליות, על המיפעלים להוכיח יעילות מבחינה כלכלית, ולא לפתור בעיות של רעב או אבטלה. למיליון פרידמן, מרגארט תאצ'ר ויועצה, סיר קית ג'וזף, יש פתרונות נכונים גם לבעיות כלכליות בעולם השלישי.“
 הודו אמנם מתלבטת בבעיות קשות ביותר, העניים נעשים עניים יותר, הרעב משתולל ברחובות הערים הגדולות, השיגאה בין הכיתות השונות הלכת וגוברת והבצורת פגעה קשות במלאי האורזי העוים. הרפלייסטים הצעירים של הודו נוטים להאשים את המינהל ואת התיכונן הכלכלי המופרז. רבים בהודו תשוש, במידה לא מעטה של צדק, שסאנג'יי ואנשיו התכוננו ליצור ברית בעלת אופי פאשיסטי בין קבוצת מנהיגים של עשירים ומתעשרים, לבין ההמונים העניים והנבערים של הודו. האויבים הם המוסדות הדמוקרטיים, החוקים ועובדי המדינה. היעד היה מרחיק לכת יותר: מעבר